

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

Ταχ. Δ/ση: Β. Ηπείρου 20, 45445 Ιωάννινα
Πληρ.: Διονύσιος Τσολίγκας
Τηλ.: 26513-60328 Fax : 26513-60343
E-mail: tsoligas@apdhp-dm.gov.gr

INFORMATICS DEVELOPMENT AGENCY

Digitally signed by
INFORMATICS
DEVELOPMENT AGENCY
Date: 2014.10.09 14:48:54
EEST
Reason:
Location: Athens

ΑΔΑ: Β3ΛΡΟΡ1Γ-ΧΓΗ

Ιωάννινα, 8 Οκτωβρίου 2014

Αρ. Πρωτ.: 60816/12714+57994/12237

ΠΡΑΞΗ
Αρ. Πρωτ.: 2596 Ημερ. 15-10-2014
Υποθέσεις:
Υποθέσεις:

ΘΕΜΑ: Ακύρωση της 5/190/15-5-2014 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. Ιωαννίνων, με θέμα «Απαραίτητες συμπληρωματικές εργασίες για θέση σε λειτουργία αποχέτευσης Πεδινής»

ΑΠΟΦΑΣΗ

**Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Έχοντας υπ' όψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 225 παρ. 1 (όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 10 Ν. 4071/2012) και 3, & 238 του Ν. 3852/2010 (Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης), ως και τις όμοιες του άρθρου 20 του Ν. 1069/1980 (ΦΕΚ 191 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Τις διατάξεις του Π.Δ 141/2010 «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου -Δυτικής Μακεδονίας».
3. Την υπ' αριθμ. 7666/7-2-2007 Εγκύκλιο 11 του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημ. Διοίκησης και Αποκ/σης «Εποπτεία των πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ».
4. Την υπ' αριθμ. 74895/30-12-2010 Εγκύκλιο 60 του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης «Έλεγχος νομιμότητας πράξεων Ο.Τ.Α., Αστική και Πειθαρχική ευθύνη αιρετών μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. (άρθρο 238 του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης»)» και την υπ' αριθμ. 5370/2-2-2011 Εγκύκλιο 15 του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
5. Τις διατάξεις των άρθρων 28 (όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 35 του Ν.4053/2012 και συμπληρώθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 19 του Ν.4071/2012) και 124 του Ν. 3669/08 «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημόσιων έργων».
6. Τις διατάξεις του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007.
7. Τις διατάξεις του άρθρου 17 του Ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας».

8. Τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 Ν. 3861/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 4 του άρθρου 23 του Ν. 4210/13 (ΦΕΚ 254 Α΄).
9. Την 5/190/15-5-2014 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. Ιωαννίνων, που στάλθηκε για έλεγχο στην Υπηρεσία μας με την υπ' αριθμ. 7472/8-9-2014 αναφορά και έλαβε αριθμό πρωτοκόλλου 57994/12237/8-9-2014.
10. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 251/15-9-2014 έγγραφο της Πανελληνίας Ένωσης Διπλ. Μηχανικών Εργοληπτών Δημ. Έργων (ΠΕΔΜΕΔΕ)/Περιφερειακό Τμήμα Ηπείρου με θέμα «Διαμαρτυρία για απ' ευθείας ανάθεση έργου», το οποίο κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας.

Επειδή στο άρθρο 238 παρ. 1 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) ορίζεται ότι: «Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων κατά τα άρθρα 225, 226 και 227 του παρόντος ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 Κ.Δ.Κ., οι οποίες βρίσκονται στις έδρες των περιφερειών που ανήκουν στην ανωτέρω Αποκεντρωμένη Διοίκηση».

Επειδή, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 225 παρ. 1 και 3 Ν. 3852/2010: «1. ... Ειδικά σε ό,τι αφορά τις ΔΕΥΑ, εκτός από τις παραπάνω αποφάσεις, αποστέλλονται επιπλέον προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις εκείνες που αφορούν: δ) τις μελέτες, τα έργα και τις προμήθειες ... 3) Ο Ελεγκτής Νομιμότητας ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευσή της στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η απόφαση είναι παράνομη, τότε αυτή ακυρώνεται».

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Υ.Α. Ιωαννίνων, με την κρινόμενη απόφασή του, ομόφωνα αποφάσισε την έγκριση της μελέτης του έργου «Συμπληρωματικές εργασίες για την ολοκλήρωση και λειτουργία του αποχετευτικού δικτύου Πεδινής», συνολικής δαπάνης κατά τη μελέτη 995.000,00 ευρώ με Φ.Π.Α. και την ανάθεση της κατασκευής του έργου, λόγω κατεπείγοντος και για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της κρινόμενης απόφασης, στην εταιρεία με την επωνυμία «Κ/Ξ ΜΟΡΦΑ Α.Ε. – ΔΑΙΔΑΛΟΣ Α.Τ.Ε.Β.Ε. – ΙΣΤΩΡ Α.Τ.Ε.Ε.» που κατασκευάζει το έργο «Αποχέτευση ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής», με την ίδια έκπτωση επί των τιμών του τιμολογίου, ήτοι 12,69%.

Σύμφωνα με το εισηγητικό μέρος της κρινόμενης απόφασης η μελέτη συντάχθηκε προκειμένου να περιληφθούν όλες οι εργασίες που απαιτούνται ώστε το έργο «Αποχέτευση ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής» να καταστεί λειτουργικό και ολοκληρωμένο και προκειμένου να αποφευχθούν διαχειριστικά προβλήματα. Ειδικότερα, ενώ η μελέτη του έργου «Αποχέτευση ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής» προέβλεπε να κατασκευαστούν 500 φρεάτια ελέγχου (συνδέσεις), διαπιστώθηκε ότι για να ολοκληρωθεί το έργο απαιτείτο να κατασκευαστούν 1.030 φρεάτια, δηλαδή 530 επιπλέον. Όπως σημειώνεται στο σώμα της κρινόμενης απόφασης, αυτή η διαφορά προέκυψε από λάθος

εκτίμηση ή από υποδιαστασιολόγηση του όλου έργου. Επιπλέον το έργο «Αποχέτευση ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής» έχει ως αποδέκτη φρεάτιο εσωτερικό του Πανεπιστημίου και όχι του δικτύου της πόλης και συνεπώς προκειμένου το έργο να καταστεί λειτουργικό θα πρέπει να κατασκευαστούν 520 μέτρα αγωγού Φ400, για να συνδεθεί το δίκτυο που κατασκευάστηκε ήδη με το δίκτυο της πόλης. Όπως αναφέρεται δε στο σώμα της κρινόμενης απόφασης τα φρεάτια πρέπει να κατασκευαστούν σε αυτή τη φάση του έργου, λόγω της ιδιομορφίας των δικτύων αποχέτευσης, το οποίο θα πρέπει με την περάτωσή του να βρίσκεται σε συνεχή λειτουργία και προκειμένου να αποφευχθεί η συνεχής μελλοντική όχληση από τομές κλπ. Για τους λόγους δε αυτούς αποφασίστηκε η απευθείας ανάθεση του έργου «Συμπληρωματικές εργασίες για την ολοκλήρωση και λειτουργία του αποχετευτικού δικτύου Πεδινής», συνολικής δαπάνης κατά τη μελέτη 995.000,00 ευρώ με Φ.Π.Α. στην εταιρεία με την επωνυμία «Κ/Ξ ΜΟΡΦΑ Α.Ε. – ΔΑΙΔΑΛΟΣ Α.Τ.Ε.Β.Ε. – ΙΣΤΩΡ Α.Τ.Ε.Ε.» που ήδη κατασκευάζει το έργο «Αποχέτευση ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής», με την ίδια έκπτωση που έδωσε για την κατασκευή του ανωτέρω έργου, ήτοι 12,69%.

Ο Ν. 3669/2008 «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημόσιων έργων» (ΦΕΚ Α' 116), οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται και για τα έργα που προγραμματίζονται και εκτελούνται, μεταξύ άλλων, από τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και τις πάσης φύσεως επιχειρήσεις τους (άρθρο 1 του νόμου αυτού σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994), ορίζει στο άρθρο 3 ότι: «Τρόποι επιλογής της εργοληπτικής επιχείρησης για την κατασκευή του έργου είναι: α) Η ανοικτή δημοπρασία, ... Αυτή είναι η κύρια διαδικασία επιλογής. β) Η δημοπρασία με προεπιλογή, εφαρμόζεται κυρίως σε έργα μεγάλης σπουδαιότητας ή εξειδικευμένα ... γ) Η απευθείας ανάθεση ή διαγωνισμός μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων, η οποία αποτελεί εξαιρετική διαδικασία και εφαρμόζεται όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 28 του παρόντος. δ) Ο πρόχειρος διαγωνισμός και η προφορική δημοπρασία που διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 29 του παρόντος».

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του Ν. 3669/08 (Προϋποθέσεις εφαρμογής της απευθείας ανάθεσης ή διαγωνισμού μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 35 του Ν. 4053/2012 και συμπληρώθηκε με την παρ.13 του άρθρου 19 του Ν. 4071/12: «*Η απευθείας ανάθεση ή διαγωνισμός μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων, ως τρόπος επιλογής εργοληπτικής επιχείρησης για την κατασκευή δημόσιου έργου, αποτελεί **εξαιρετική διαδικασία** και επιτρέπεται μόνο: α) Όταν πρόκειται για σύμβαση έργου που υπάγεται στο άρθρο 118. Η σύμβαση χαρακτηρίζεται ως απόρρητη με απόφαση του Πρωθυπουργού, β) Όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 57 παράγραφος 1, 124 και 125. γ) όταν πρόκειται για την κατασκευή μικρών έργων και εργασιών συντήρησης τα οποία*

εκτελούνται από τους δήμους και τους λοιπούς φορείς της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ 171/1987 (Α' 84) και η προϋπολογιζόμενη δαπάνη τους δεν υπερβαίνει ορισμένα ποσά που καθορίζονται γενικά ή κατά κατηγορίες έργων με απόφαση του Υπουργού Υποδομών. Η ισχύς της περίπτωσης αυτής ανατρέχει στο χρόνο έναρξης ισχύος του άρθρου 35 του ν 4053/2012».

Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 125 (Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού) του ίδιου νόμου: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις έργων προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: ... γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλομένης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις ενδιαφερόμενες αναθέτουσες αρχές, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού που αναφέρονται στο άρθρο 124 του παρόντος. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, δ) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις εργασίες αυτές, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωρισθούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωρισθούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτόμενων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης ...».

Από το συνδυασμό των προεκτεθεισών διατάξεων συνάγεται ότι θεμελιώδης αρχή της νομοθεσίας περί δημόσιων έργων και έργων των Ο.Τ.Α. είναι η διενέργεια τακτικού διαγωνισμού. Η απευθείας ανάθεση, ως τρόπος επιλογής αναδόχου για την κατασκευή δημόσιου έργου, αποτελεί εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης, που εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικά αναφερόμενες στο νόμο περιπτώσεις, καθόσον συνιστά παρέκκλιση από τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής σε διαδικασίες για την κατάρτιση δημόσιων συμβάσεων και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία απαιτεί πλήρη αιτιολόγηση, με την έννοια ότι τόσο από την απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής όσο και από τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για την έκδοση της σχετικής απόφασης πρέπει να προκύπτει αναμφισβήτητα ότι συντρέχει μία τουλάχιστον από τις περιπτώσεις που δικαιολογούν την εφαρμογή της. Μεταξύ των περιπτώσεων αυτών περιλαμβάνεται και η

αντιμετώπιση κατεπείγουσας ανάγκης που προέκυψε από θεομηνία, σοβαρό επικείμενο κίνδυνο ή ανωτέρα βία και χρειάζεται να αντιμετωπισθεί αμέσως. Για το χαρακτηρισμό ενός δημοτικού έργου ως «κατεπείγοντος» και την, ως εκ του χαρακτηρισμού αυτού, δικαιολόγηση της προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία ανάθεσης, απαιτείται αφενός να διαπιστώνεται η συνδρομή συγκεκριμένων περιστατικών, εξαιτίας των οποίων απειλείται με βεβαιότητα η επέλευση σοβαρού κινδύνου, η αποτροπή του οποίου επιβάλλει την άμεση έναρξη εκτέλεσης του έργου και τη σύντομη αποπεράτωσή του, αφετέρου η ως άνω επείγουσα ανάγκη να προέκυψε είτε από θεομηνία είτε από ανωτέρα βία, δηλαδή να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των γεγονότων αυτών (θεομηνία, ανωτέρα βία) και της επείγουσας ανάγκης. Προς αποφυγή δε αυθαίρετων κρίσεων και καταχρηστικής προσφυγής στην ανωτέρω διαδικασία πρέπει τα επικαλούμενα περιστατικά να μην ήταν δυνατόν, κατ' αντικειμενική κρίση, να προβλεφθούν από την αναθέτουσα αρχή και να μην μπορεί να αποδοθούν σε ευθύνη της, διότι διαφορετικά, η τελευταία θα μπορούσε, επικαλούμενη τις δικές της ολιγωρίες, να καταστρατηγεί εκ συστήματος τον κανόνα της ανάθεσης των δημόσιων έργων κατόπιν διαγωνισμού. Σε κάθε περίπτωση, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στην ανωτέρω διαδικασία ανάθεσης, όταν μπορούν να τηρηθούν οι προθεσμίες που απαιτούνται για τη διενέργεια ανοικτής δημοπρασίας. Αν δεν συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, η διαδικασία ανάθεσης δεν είναι νόμιμη.

Περαιτέρω ο Ν. 1418/1984 «Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ Α' 23), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 12 του ν. 2229/1994 (ΦΕΚ Α' 138) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο τέταρτο παρ.1 του Ν. 2372/1996 (ΦΕΚ Α' 29) και το άρθρο 15 παρ. 2 του Ν. 3212/2003 (ΦΕΚ Α' 308), ορίζει, στο άρθρο 8, ότι: «Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και τα σχέδια που τη συνοδεύουν. Αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν, κατά την εκτέλεση του έργου, αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση δ' της παρ. 3 του άρθρου 8 του π.δ/τος 334/2000 (ΦΕΚ Α' 279), συνάπτεται σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση ανάθεσης των συμπληρωματικών εργασιών, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης. -». Εξάλλου, το Π.Δ. 60/2007 ορίζει, στο άρθρο 25, ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) -... 4) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών: α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των

εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωρισθούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωρισθούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωση της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης ...». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, η κατάρτιση συμπληρωματικών συμβάσεων με τον ανάδοχο ήδη εκτελούμενου δημοσίου έργου αποτελεί εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης και για το λόγο αυτό εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικά αναφερόμενες στο νόμο περιπτώσεις, αφού συνιστά παρέκκλιση από τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στις διαδικασίες για την κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ως συμπληρωματικές εργασίες θεωρούνται εκείνες, για τις οποίες συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) παρουσιάζουν αναγκαία συνάφεια με το έργο και δεν περιλαμβάνονται στην αρχικά συναφθείσα σύμβαση, β) κατέστησαν αναγκαίες κατά την τεχνική εκτέλεση του έργου όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων και γ) είτε δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή, είτε παρά τη δυνατότητα διαχωρισμού τους, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της. Τέτοιες εργασίες θεωρούνται αυτές οι οποίες προβλέπονται κατ' είδος από το συμβατικό τιμολόγιο και τον προϋπολογισμό, αλλά εκτελούνται σε ποσότητες μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες (πρόσθετες ή υπερσυμβατικές εργασίες), είτε δεν προβλέπονται καθόλου, ή προβλέπονται μεν αλλά εκτελούνται με διαφορετικό τρόπο (νέες εργασίες). Ως απρόβλεπτες περιστάσεις θεωρούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα τα οποία δεν ανάγονται στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και, παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη) με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής και να ενταχθούν στο αρχικό έργο και την αντιστοίχως συναφθείσα σύμβαση. Οι περιστάσεις δε που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση του απρόβλεπτου δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη. Περαιτέρω, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες» οφειλόμενες σε απρόβλεπτα γεγονότα, εκείνες που αφορούν σε επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του ή προκύπτουν από έλλειψη επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής. Τέλος, η απόφαση του αρμοδίου οργάνου περί προσφυγής στην προρρηθείσα διαδικασία ανάθεσης, πρέπει, ως εκ της φύσεώς της, να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος νομιμότητάς της.

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Ν. 2690/1999: «1. Η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να περιέχει αιτιολογία, η οποία να περιλαμβάνει τη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοσή της. 2. Η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, εκτός αν προβλέπεται ρητώς στο νόμο ότι πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης».

Επειδή πλήρης ή επαρκής είναι η αιτιολογία όταν περιέχει με σαφήνεια όλα τα στοιχεία της, κατά τρόπο ο οποίος δεν αφήνει κενά ή αμφιβολίες για την ορθότητα της κρίσεως του διοικητικού οργάνου (ΣτΕ 1412/661, 3895/73, 4150/73).

Επειδή η έλλειψη αιτιολογίας αποτελεί παράβαση ουσιώδους τύπου της διοικητικής πράξης που οδηγεί στην ακυρότητά της (Εφ.Πειρ.1026/86) αφού έλεγχο της νομιμότητας της διοικητικής πράξης συνιστά και η έρευνα της υπάρξεως ή μη αιτιολογίας όταν αυτή επιβάλλεται ειδικώς από το νόμο ή απαιτείται από τη φύση της πράξεως (Α.Π. 973/97).

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης δεν αιτιολογείται επαρκώς και με σαφήνεια η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης που προέκυψε και χρειάζεται να αντιμετωπισθεί αμέσως, προκειμένου να χωρήσει νομίμως η απευθείας ανάθεση του ανωτέρω έργου. Περαιτέρω ενώ η κρινόμενη απόφαση λήφθηκε κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 15-5-2014, η ανάρτηση αυτής στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ έγινε στις 8-9-2014 (Α.Δ.Α. ΩΘΒΟΟΡΙΞ-ΡΜΑ), δηλαδή τέσσερις (4) περίπου μήνες αργότερα. Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 4 Ν. 3861/2010, με εξαίρεση τις δημοσιευτές στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως πράξεις, οι λοιπές πράξεις του άρθρου 2 του ίδιου νόμου αναρτώνται στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν. 3861/2010 και ισχύουν από την ανάρτησή τους. Σύμφωνα δε με την υπ' αριθμ. ΥΑΠ/Φ.40/3404/2-6-2014 Εγκύκλιο του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης η ανάρτηση των ως άνω πράξεων στο Πρόγραμμα Διαύγεια αποκτά εξέχουσα σημασία, εφόσον η ανάρτησή τους ανάγεται σε όρο όχι μόνο εκτέλεσης αλλά και ισχύος αυτών. Με την ως άνω διάταξη ισχυροποιείται σημαντικά το Πρόγραμμα Διαύγεια και αποτρέπεται κάθε είδους καταστρατήγηση της υποχρέωσης των φορέων για αμελλητί ανάρτηση. Οι αναρτητέες πράξεις όχι απλώς δεν εκτελούνται, αλλά δεν έχουν νομική ισχύ ούτε παράγουν έννομα αποτελέσματα εάν δεν είναι αναρτημένες στο διαδίκτυο. Συνακόλουθα η ως άνω αναφερομένη κωλυσιεργία των αρμοδίων υπηρεσιών της ΔΕΥΑ Ιωαννίνων για την ανάρτηση της κρινόμενης απόφασης στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ ανατρέπει την επίκληση των λόγων του κατεπείγοντος για την απευθείας ανάθεση του εν λόγω έργου, καθόσον προκύπτει ότι για την εκτέλεση αυτού θα μπορούσαν να τηρηθούν οι προθεσμίες που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, ώστε να χωρήσει νόμιμη ανάθεση σε εργοληπτική επιχείρηση, σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής σε διαδικασίες για την κατάρτιση δημόσιων συμβάσεων και του ελεύθερου ανταγωνισμού, προς το συμφέρον και της αναθέτουσας αρχής.

Περαιτέρω και η αιτιολόγηση της απευθείας ανάθεσης με την έννοια της εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, προκειμένου το έργο «Αποχέτευση ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής» να καταστεί λειτουργικό και ολοκληρωμένο, κρίνεται από την υπηρεσία μας ως μη νόμιμη, καθόσον, σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, οι συμπληρωματικές αυτές εργασίες θα πρέπει να κατέστησαν αναγκαίες κατά την τεχνική εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, που αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής και να ενταχθούν στο αρχικό έργο και την αντιστοίχως συναφθείσα σύμβαση, παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη) με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες» εκείνες που αφορούν σε επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του ή προκύπτουν από έλλειψη επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής. Εν προκειμένω, δεν προσδιορίζονται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου, οι απρόβλεπτες περιστάσεις που συνέτρεξαν και αιτιολογούν την εκτέλεση των συμπληρωματικών αυτών εργασιών με την μέθοδο της απευθείας ανάθεσης, τουναντίον προκύπτει έλλειψη επιμέλειας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής κατά τον προγραμματισμό του έργου «Αποχέτευση ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής» και πλημμέλειες κατά τη σύνταξη της σχετικής μελέτης, καθόσον για την άρτια και έντεχνη εκτέλεση του ανωτέρω έργου διαπιστώθηκε ότι απαιτούντο οι διπλάσιες συνδέσεις από τις προβλεπόμενες από τη μελέτη, ενώ διαπιστώνεται και αστοχία της μελέτης αναφορικά και με την απόληξη και σύνδεση του υπό κατασκευή αγωγού αποχέτευσης ακαθάρτων λυμάτων Τ.Δ. Πεδινής με το δίκτυο της πόλης, γεγονότα που μπορούσαν και έπρεπε να προβλεφθούν από την αναθέτουσα αρχή κατά την κατασκευή του αρχικού έργου.

Επειδή, συνακόλουθα, πρέπει να ακυρωθεί η 5/190/15-5-2014 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. Ιωαννίνων, καθώς κατά τη λήψη της διαπιστώνεται παράβαση νόμου.

Αποφασίζουμε

Ακυρώνουμε την 5/190/15-5-2014 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. Ιωαννίνων, με θέμα «Απαραίτητες συμπληρωματικές εργασίες για θέση σε λειτουργία αποχέτευσης Πεδινής», για παράβαση νόμου, σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας.

Κατά της ως άνω απόφασης χωρεί προσφυγή ενώπιον της Ειδικής Επιτροπής του αρ. 152 του Κ.Δ.Κ. (Ν. 3463/2006) από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, εντός προθεσμίας 30 ημερών από την έκδοσή της ή την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΟΙΝ: 1) Δ.Ε.Υ.Α.Ι.

Ελ. Βενιζέλου 4, 45444 Ενταύθα

Επί αποδείξει

2) Τμήμα Προσωπικού

Ενταύθα

**3) Πανελλήνια Ένωση Διπλ. Μηχανικών Εργοληπτών Δημ. Έργων
(ΠΕΔΜΕΔΕ)/Περιφερειακό Τμήμα Ηπείρου**

Αραβαντινού 6-8, 45444 Ιωάννινα